

e-mentor

DWUMIESIĘCZNIK SZKOŁY GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE
WSPÓŁWYDAWCA: FUNDACJA PROMOCJI I AKREDYTACJI KIERUNKÓW EKONOMICZNYCH

2015, nr 3 (60)

K. Janczulewicz, *Dni Dostępności Cyfrowej – relacja z seminarium*, „e-mentor” 2015, nr 3(60), s. 54–55, <http://dx.doi.org/10.15219/em60.1187>.

Dni Dostępności Cyfrowej – relacja z seminarium

Katarzyna Janczulewicz

Dostępność jest kluczowym warunkiem uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu publicznym, nauce i kulturze, stąd niezwykle istotne jest wdrożenie rozwiązań technologicznych przyjaznych osobom z dysfunkcjami. Włączenie cyfrowe osób niepełnosprawnych staje się coraz ważniejszym elementem projektowania przestrzeni komunikacji internetowej i społecznej. Pokonywanie barier architektury informacji to nie tylko przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób niepełnosprawnych i starszych, ale też próba interdyscyplinarnego spojrzenia na komunikację.

Wśród wielu inicjatyw przybliżających tematykę włączenia cyfrowego w aspekcie technologicznym oraz społecznym warto wymienić *Dni Dostępności Cyfrowej* – seminarium połączone z warsztatami tematycznymi, które odbyło się w Katowicach w dniach 23–25 maja 2015 roku. Organizatorami wydarzenia były dwie instytucje: Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach (CINIBA) oraz Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego, na którym prowadzone są studia podyplomowe *Włączenie cyfrowe i społeczne: strony internetowe, audiodeskrypcja, multimedia*, nagrodzone w konkursie *Otwarta Cyberprzestrzeń 2015*. Patronat nad wydarzeniem objął Oddział Górnośląski Polskiego Towarzystwa Informatycznego, natomiast medialnie wspierał je portal E-Nasze Miasto.

Pierwsza część spotkania – seminarium *Dostępni Cyfrowo w każdej dziedzinie* – odbyła się 25 maja w CINIB-ie. Podczas obrad głos zabrało dziewięciu prelegentów, którzy zaprezentowali dobre praktyki w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.

Jako pierwsza wystąpiła dr Izabela Mrochen (UŚ), kierownik wspomnianych studiów podyplomowych. Prelegentka w referacie: *Cyfrowa rzeczywistość – czytelność informacji* omówiła działania zmierzające do zwiększenia dostępu do informacji dla osób cyfrowo wykluczonych, np. z dysfunkcją wzroku. Podkreśliła, że niezwykle istotne w społeczeństwie informacyjnym są wrażliwość społeczna oraz zastosowanie standardów WCAG w przygotowywaniu multimediów – stron internetowych i publikacji związanych z różnymi obszarami działalności i życia społecznego.

Następnie Maciej Orawski (Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach) w wystąpieniu: *Wsparcie eIntegracji i cyfrowego włączenia dojrzałych Polaków dla dobra całego społeczeństwa* zaprezentował dobre praktyki i koncepcje projektów, które na poziomie wojewódzkim (lokalnym) umożliwiają osobom zagrożonym wykluczeniem udział w życiu społeczeństwa. Prelegent wskazał miejsce e-integracji w regionalnych programach operacyjnych oraz podkreślił konieczność

wyrównywania szans na pełnoprawne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Rolę dźwięku w odbiorze sztuki pokazała Barbara Szymańska (Fundacja Audiodeskrypcja, Białystok) w referacie: *Dźwięk sztuki – z audiodeskrypcją w cyfrowym świecie*. Prelegentka wyjaśniła, jakie elementy dzieła sztuki podlegają słownym opisom, które usprawniają odbiór wizualnej twórczości artystycznej oraz pozwalają osobom z dysfunkcją wzroku poznawać wizualny dorobek kulturalny z zakresu sztuki plastycznej, teatralnej, scenicznej i filmowej. Zwięzłe, obiektywne opisy scen (m.in. języka ciała, wyrazu twarzy, przebiegu akcji, scenerii, kostiumów) pozwalają osobie niewidomej podążać za rozwijającym się wątkiem oraz usłyszeć i zrozumieć przebieg wydarzeń prezentowanych na obrazie, na scenie lub na ekranie.

Znaczenie odpowiedzialności w przygotowywaniu materiałów przystosowanych do użytku przez osoby niepełnosprawne przedstawił Michał Paluch (Stowarzyszenie Transgranicznego Centrum Wolontariatu w Cieszynie, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) w referacie: *Responsoryczność a audiodeskrypcja w warunkach przeżyć krytycznych*. Autor podkreślał, że różne doświadczenia osób niewidomych i słabowidzących, rodzaj wady, czas i stopień utraty wzroku sprawiają, iż mają one różne wymagania (liczba opisywanych szczegółów, sposób ich prezentacji) wobec audiodeskrypcji.

Drugą część seminarium poświęcono technologii wykorzystywanej przez instytucje publiczne w celu przełamywania barier cyfrowych. Na początku głos zabrało dwoje prelegentów reprezentujących Uniwersytet Śląski: Marcin Serweciński (Dyrektor ds. Informatyzacji) oraz Gabriela Wilczyńska (Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych). W referacie pt. *Jak technologia likwiduje bariery?* przedstawili oni działania podejmowane przez Uniwersytet Śląski w celu przełamywania barier cyfrowych. Zaznaczali, że zgodnie z europejskim modelem interaktywnym traktowania niepełnosprawności osoby niepełnosprawne, niezależnie od dysfunkcji, mogą podejmować kształcenie na poziomie wyższym. Zadaniem stawianym uczelniom jest zindywidualizowanie podejścia – identyfikacja trudności danej osoby oraz wprowadzanie niezbędnych rozwiązań alternatywnych i dostosowań technologicznych oraz organizacyjnych.

Następnie reprezentantka gospodarzy spotkania, Jadwiga Witek (CINIBA), zaprezentowała przygotowywane przez Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego zasoby cyfrowe przystosowane do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku. W referacie pt. *Biblioteka cyfrowa dostępna dla każdego* przedstawiła przyjęte standardy przygoto-

wywania elektronicznych publikacji dostosowanych do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku. Biblioteka Cyfrowa UŚ zawiera zdigitalizowane wersje ponad 10 tys. dzieł współczesnych, w tym podręczników, tekstów literackich czy czasopism z wszystkich dziedzin wiedzy. Dostęp do niej możliwy jest wyłącznie w sieci bibliotecznej UŚ ze względu na ograniczenia związane z prawem autorskim.

Ciągły rozwój technologiczny stanowi jedno z najważniejszych wyzwań współczesności, które można rozpatrywać przez pryzmat ekologii informacji. Zagadnienie to przybliżył Andrzej Koziała (CINIBA) w referacie pt. *Aspekty prawno-organizacyjne i techniczne w infoekologicznym zarządzaniu informacją*. Wśród elementów środowiska informacyjnego autor wskazał nie tylko badania naukowe, ale także dydaktykę oraz administrację, które łączy kontrola efektywności procesów informacyjnych.

Możliwością odbioru treści umieszczanych w internecie zajął się dr inż. Przemysław Kudłacik (m.in. UŚ oraz Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym), który przygotował referat pt. *Dostępny internet. Cyfrowy świat niewidomych*. Autor wskazał bariery uniemożliwiające osobom z dysfunkcją wzroku korzystanie z nowoczesnych form komunikacji (sprzęt, oprogramowanie) oraz wyjaśnił cztery zasady dostępności w standardzie WCAG 2.0: percepcję, funkcjonalność, zrozumiałość i rzetelność. Zastosowanie standardu powinno być dla twórców materiałów oczywistością. W wystąpieniu autor wskazał także przyjazne osobom niedowidzącym strony w internecie.

W ramach *Dni Dostępności Cyfrowej* organizatorzy przygotowali dla uczestników także sesję warsztatową, w trakcie której pokazano, jak technologia może przyczynić się do lepszego odbioru rzeczywistości przez osoby zagrożone wykluczeniem cyfrowym.

Pierwszego dnia odbyły się warsztaty wprowadzające uczestników w tematykę dostępności cyfrowej. Na początek zapoznali się oni ze sposobami przygotowania deskrypcji do grafiki – ilustracji umieszczanych w elektronicznych publikacjach (e-podręcznikach, gazetach cyfrowych itp.). Warsztaty pt. *Udostępnianie treści nietekstowych w przestrzeni cyfrowej* przeprowadziła dr Izabela Mrochen (UŚ). Uczestnicy zgodnie zauważyli, że bardzo często materiały cyfrowe są trudne w odbiorze nie tylko dla osób z dysfunkcją wzroku.

Na warsztatach pt. *Technologie asystujące – odczytanie wiadomości tekstowej* Sebastian Depta (Fundacja Widzialni) zaprezentował technologie wspomagające odbiór treści cyfrowych. Poza wskazaniem technologii uniwersalnych, które prowadzą do stworzenia lepszych rozwiązań i służą całemu społeczeństwu, trener przedstawił technologie asystujące, które wspomagają osoby z dysfunkcją wzroku w odbiorze informacji umieszczonej w przestrzeni cyfrowej. Niemal każdy system operacyjny posiada wbudowane funkcje dostępności, takie jak np. powiększenia i lupy systemowe, możliwość zmiany kontrastu i wielkości poszczególnych elementów czy dźwiękowe powiadomienia podczas włączania i wyłączania funkcji. Trener zaprezentował także programy powiększające czy

powiększająco-mówiące oraz powiększalniki – urządzenia, które umożliwiają umieszczenie wybranego fragmentu, np. tekstu, pod kamerą i wyświetlenie go w powiększeniu na ekranie.

Z kolei na warsztatach pt. *Dostępność cyfrowa w materiałach promocyjnych – dobór kolorów i dodawanie tekstu alternatywnego* uczestnicy poznawali zasady przygotowywania materiałów elektronicznych zgodnych z wytycznymi WCAG 2.0. W trakcie zajęć zapoznali się z zasadami doboru kolorów, czcionki i kontrastów w materiałach edukacyjnych oraz promocyjnych. Ćwiczeniem praktycznym było przygotowanie plakatu z wykorzystaniem techniki infografiki. Po wykonaniu plakatu uczestnicy zapoznali się z techniką tworzenia tekstu alternatywnego i deskrypcji.

Częścią seminarium było również zwiedzanie biblioteki, w trakcie którego szczególną uwagę zwrócono na wykorzystywane w CINIBA technologie asystujące.

Abstract in English is available online

POLECAMY

Writemonkey

Writemonkey to minimalistyczny edytor tekstu, wyposażony jedynie w naprawdę niezbędne funkcje. Program działa w trybie pełnoekranowym, blokując wyświetlanie wszystkich innych elementów. Dzięki temu użytkownik może całkowicie poświęcić się pisaniu i redagowaniu tekstu, a nie rozpraszać się ogromem zbędnych funkcji. Rozwiązanie polecamy osobom, które cenią sobie prostotę użytkowania. Więcej informacji można znaleźć na stronie:

<http://writemonkey.com>.

The screenshot shows the website for Writemonkey, a minimalist text editor. The page is titled "Writemonkey 2.7 FOR WINDOWS" and includes a navigation menu at the top with links for Home, Features, Users said, Downloads, What's new, Discussions, and Help. The main content area describes the software as a "Windows zenwarez writing application with an extremely stripped down user interface, leaving you alone with your thoughts and your words. It is light, fast and free. With an array of innovative tools under the hood and full Markdown support, it helps you write better." Below the description, there are links for "Screenshot 1" through "Screenshot 4" and "Logo/icon". A "DOWNLOAD WRITEMONKEY" section lists "version 2.7" and "Nov. 8th 2014". A note states: "This version features new language tools and can run even more cool plugins. Plugins are locked and will only work with a writemonkey donor key." There is also a "SUPPORT WRITEMONKEY via PayPal" section with a link to a PayPal account. A donation note explains that users can donate with a PayPal account or a credit card (Visa, MasterCard, American Express or Discover) and that premium features are available for a fee. A note mentions that donors will receive a key (via e-mail) which will enable personalized name tag in splash screen (WRITER: YOUR NAME HERE) and access to many plugins that are available as separate download. At the bottom, there are three small images showing the software interface: "Easy jumps for us", "Cordboards for us", and "Clipboard files for us (with*) Requires us 2.7 or higher!".